

บทที่ 1

บททั่วไป

1. ความหมายของคำว่า Notary Public

คำว่า ในตารียับลิก ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในประเทศไทยและยังมีบุคคลอีกหลายคนที่ยังไม่เข้าใจว่าในตารียับลิกคือใคร ทำหน้าที่อะไร และมีความสำคัญอย่างไร แต่ในต่างประเทศส่วนใหญ่ต่างก็มีในตารียับลิก เนื่องจากอาชีพนี้มีความสำคัญต่อสังคม ระบบธุรกิจ และประชาชนโดยทั่วไป มีหนังสือพจนานุกรมของต่างประเทศหลายเล่มที่ให้ความหมายคำว่าในตารียับลิกไว้ผู้เขียนจึงได้ค้นคว้ามาเพื่อเสนอในเบื้องต้นพอเป็นสังเขป ดังนี้

1. ในตารียับลิก หมายความว่าถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการทำคำสาบาน, การเป็นพยาน, การรับรองเอกสาร การฉีกเอกสารเพื่อทำให้เอกสารเป็นที่น่าเชื่อถือและเชื่อว่าเป็นจริง เพื่อนำไปใช้ในต่างประเทศ รับรองเป็นพยานในการทำตราสารและการโอน และการปฏิบัติงานบางอย่าง เช่น เป็นผู้ดำเนินการจัดทำคำคัดค้านตัวเงิน หรือคัดค้านการเดินเรือในกรณีเสียหายหรือเกิดการสูญหาย หรือหมายถึงบุคคลที่ได้รับอำนาจจากรัฐ หรือสหพันธรัฐในการจัดการให้คำสัตย์ปฏิญาณตน หรือการเป็นพยานและการรับรองลายเซ็น

" A public officer whose function it is to administer oaths; to attest and certify, by his hand and official seal, certain classes of documents, in order to give them credit and authenticity in foreign jurisdictions; to take acknowledgments of deeds and other conveyances, and certify the same; and to perform certain official acts, chiefly in commercial matters, such as the protesting of notes and bills, the noting of foreign drafts, and marine protests in cases of loss or damage. One who is authorized by the state or federal government to administer oaths, and to attest to the authenticity of signatures. จาก Henry Campbell Black, Black's Law Dictionary, p.956

2. โนตารีพับลิก หมายความว่าถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลภายใต้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีอำนาจในการจัดทำคำสาบาน, รับรองหรือเป็นพยานในเอกสาร, และการคัดค้านตัวเงิน รวมไปถึงการฉีกตราประทับโนตารีพับลิกเพื่อเป็นการรับรองว่าเอกสารเป็นของจริงซึ่งการรับรองนั้นถือว่าเท่ากับการรับรองโดยอำนาจศาลในบางระบบอำนาจศาลทนายความอาจได้รับอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เป็นโนตารีพับลิก ในระบบอำนาจศาลส่วนมากบุคคลทั่วไปสามารถเป็นโนตารีพับลิกเพื่อเป็นพยานในเอกสารได้ ดังนั้นเลขานุการในสำนักงานกฎหมาย เจ้าหน้าที่ธนาคาร เจ้าหน้าที่ประกันภัย เจ้าหน้าที่บริษัทที่ดิน เสมียนร้านชาในเมืองเล็ก ๆ เสมียนร้านขายยา หรือบุคคลอื่นใด สามารถได้รับอนุญาตเป็นโนตารีพับลิกได้²

²" a public officer under civil and commercial law, authorized to administer oaths, to attest to and certify certain types of documents, to take depositions, and to perform certain acts in commercial matters, such as protesting commercial paper. See 164A.253, 254, The seal of a "notary public" authenticates a document. Id. Documents so certified are valid as such in other jurisdictions. In some jurisdictions an attorney admitted to practice within the jurisdiction can act as a notary public. In many jurisdictions private persons can apply for and receive authority to act as notaries to witness document. Thus, secretaries in law offices, bank officers, insurance and real estate agents, small town grocery clerks, drug store clerks, etc are often licensed notaries. จาก Steven H. Gifis, Law Dictionary, p.316

3. โนตารีพับลิก หมายความว่าถึง เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่มีอำนาจ และอาจได้รับการแต่งตั้งแตกต่างกันในแต่ละรัฐ โดยปกติจะมีหน้าที่ในการจัดการเกี่ยวกับการให้คำสัตย์, การทำหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร (Affidavits) การรับฝากของ การรับรู้และการคัดค้านตัวเงิน³

4. โนตารีพับลิก เป็นเจ้าหน้าที่เป็นอาชีพที่มีความเก่าแก่มากในประเทศยุโรปตะวันตก ในกฎหมายโรมัน *NOTARIUS* เป็นผู้บันทึกเหตุการณ์ในศาล หน้าที่ของ Notary คือ การรับรองพิธีกรรมและเอกสารอื่น ๆ, เตรียมการเอกสารด้านพาณิชย์, บันทึกและรับรองการตกลง, คัดค้านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเดินเรือ จัดการด้านการให้คำสัตย์และบันทึกพยานลายลักษณ์อักษร การบันทึกหลักฐานก่อนหน้าการปฏิรูปคริสต์ศาสนาในศตวรรษที่ 16 การแต่งตั้ง Notary ในศาสนจักรคริสเตียนทำโดย Pope ในอังกฤษได้มอบอำนาจให้ Archbishop แห่ง Canterbury เป็นผู้แต่งตั้งในปี 1533 การแต่งตั้งกระทำโดย Archbishop ผ่านอำนาจศาล ในปี 1920 การแต่งตั้งในดินแดนของ Wales เป็นหน้าที่ของ Lord Chancellor ปัจจุบันในประเทศอังกฤษ Notary ได้ถูกแบ่ง เช่น โนตารีพับลิกของศาสนาแต่งตั้งโดยเลขของ Bishop, District Notary และ โนตารีพับลิกอื่น ๆ มีอำนาจในการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในต่างประเทศ กงสุลและสถานทูตทำหน้าที่แบบโนตารีพับลิกแทนโนตารีพับลิกในอังกฤษ

ใน Scotland หมายความ ศาลเป็นผู้แต่งตั้งผู้ที่ทำงานด้านโนตารีพับลิกภารกิจหลักคือ พิสูจน์ความตั้งใจที่แท้จริงของคนพิการบันทึกหลักฐานกรณีล้มละลาย, บันทึกและคัดค้านตัวเงิน, รับรองเอกสารที่ใช้ในต่างประเทศ โนตารีพับลิกแต่ละคนจะมีหลักการปฏิบัติในการทำงาน สมุดบันทึกขั้นตอนการทำงานซึ่งจะมีบันทึกการคัดค้านและการรับรองที่กระทำโดยโนตารีพับลิก⁴

³ "Notary Public, a minor public official whose duties, powers and manner of appointment vary in the different states. Commonly authorized to administer oaths, to take affidavits, acknowledgments and depositions, and to protest notes and bills of exchange for nonpayment." จาก Wesley Gilmer, JR., M.S.L.S., J.D., The Law Dictionary, p.232

"Notary. An office of great antiquity known in all Western European countries. In Roman Law, a *notarius* was a person who took notes of judicial proceedings. A notary's functions are to draw, attest and certify deeds and other documents, to prepare mercantile documents, to note and certify transactions relating to negotiable instruments and to draw up protests or formal documents relating to occurrences on ships' voyages and their navigation. They administer oaths and take affidavits, Before the Reformation the appointment of notaries throughout Christendom was made by the Pope. In England, he delegated his powers to the Archbishop of Canterbury. Since 1533, all faculties appointing notaries in England and Wales have been issued by the Archbishop acting through the Court of Faculties presided over by the Master of the Faculties. Since 1920, the appointment of district notaries practising wholly in Wales has been vested in the Lord Chancellor. In England, there are now ecclesiastical notaries; an office held by registrars of ecclesiastical courts and legal secretaries of bishops, general notaries, who hold faculties entitling them to practise anywhere in England and Wales, and district notaries, who may practise only in a limited area in England or Wales. Diplomatic and consular officers in foreign countries may do any notarial act which any notary public may do in the United Kingdom.

In Scotland, any solicitor may, on petition to the Court of Session, be admitted a notary public. His main functions are to authenticate wills for disabled persons, take affidavits in bankruptcy, note and protest bills, and authenticate the due execution of deeds to be used abroad. Each notary has a motto which he uses in official actings and protocol book in which to record protests and other matters authenticated by him" จาก David M.Walker, The Oxford Companion to Law

ในตาริปัสสิกเป็นอาชีพเก่าแก่ เริ่มต้นมีขึ้นตั้งแต่สมัยโรมัน และได้รับการพัฒนาเป็นลำดับในประเทศไทยยังไม่มีบุคคลที่ทำหน้าที่ดังกล่าวโดยตรงไม่ว่าจะเป็นหน้าที่เกี่ยวกับการรับรองลายมือชื่อหรือการรับรองการกระทำเอกสารต่าง ๆ เช่น การรับรองเอกสารที่นำไปใช้ในต่างประเทศ การรับรองคำแปลเอกสาร การรับรองคำให้การพยานที่กระทำนอกศาล การรับรองคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร การรับรองสำเนาเอกสารต่าง ๆ การทำหนังสือประท้วงเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร การทำหนังสือประท้วงเกี่ยวกับการเดินเรือ หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นหน้าที่หลักของในตาริปัสสิกในประเทศต่าง ๆ รัฐเป็นผู้แต่งตั้งในตาริปัสสิกขึ้นมาเพื่อช่วยประชาชนในทางธุรกิจและทางกฎหมายที่ประชาชนไม่อาจเข้าใจดีพอให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องแล้วในตาริปัสสิกในฐานะ เจ้าพนักงานจะได้ทำหน้าที่รับรองหรือเขียนข้อความรับรองลงใน เอกสารนั้นพร้อมกับลายมือชื่อและประทับตราในตาริปัสสิกไว้ใน เอกสาร เป็นหลักฐานเพื่อให้ เอกสารมีสถานะ เป็นที่ยอมรับในทางกฎหมายและในทางพาณิชย์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้ในประเทศไทยหน้าที่ดังกล่าวได้อู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหลายหน่วยงานอย่างกระจุกกระจาย และไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ไม่มีการจัดระบบหรือให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านนี้ หรือมีกฎหมายมารองรับการกระทำเหล่านี้โดยตรง ซึ่งในต่างประเทศงานในตาริปัสสิกเป็นงานที่มีความสำคัญ เอกสารที่ผ่านการรับรองจากในตาริปัสสิกจะเป็นพยานที่ยอมรับในศาลและเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ และในบางประเทศในตาริปัสสิกยังเป็นพยานในการจัดทำสัญญาต่าง ๆ ในการดำเนินการของในตาริปัสสิกนี้เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คู่สัญญา และยังเป็นการลดภาระการพิสูจน์หลักฐานในชั้นศาล ป้องกันการปลอมแปลงเอกสาร ป้องกันกรณีเอกสารสำคัญสูญหายเพราะในตาริปัสสิกจะมีสำเนาเอกสารและมีการลงทะเบียนเอกสารต่าง ๆ ที่ผ่านการดำเนินการของในตาริปัสสิก เพื่อเป็นหลักฐานสำคัญต่อไป ในปัจจุบันนี้การติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจการค้า กับต่างประเทศล้วนมีจำนวนมากขึ้นตามสภาวะของประเทศที่มีการพัฒนา เอกสารต่าง ๆ ที่จะต้องนำไปใช้ในต่างประเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เอกสารเหล่านั้นต้องสร้างความเชื่อถือให้แก่ประเทศต่าง ๆ ที่ต้องมีการติดต่อ ในตาริปัสสิกจึงเข้ามามีส่วนในการรับรองเอกสารหลายประเภทที่บุคคลต้องนำไปใช้ในต่างประเทศ ขณะนี้การรับรองเอกสารเพื่อที่จะนำไป

ใช้ในต่างประเทศต้องผ่านกระบวนการรับรองโดยกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานของทางราชการและประสบปัญหาในการให้บริการแก่ประชาชน เนื่องจากมีบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนงานที่เพิ่มมากขึ้น ในต่างประเทศโนตารีพับลิคเป็นบุคคลที่รับรองเอกสารดังกล่าวแล้วจึงไปผ่านกระบวนการของกระทรวงการต่างประเทศในการตรวจสอบลายมือชื่อของโนตารีพับลิคเท่านั้น แต่ในประเทศไทยกระทรวงการต่างประเทศต้องเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารเหล่านั้นเอง จึงเกิดปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงจำเป็นต้องมีการการเยียวยาแก้ไข เพราะจะมีผลต่อชื่อเสียงของประเทศหากเกิดข้อผิดพลาดที่รุนแรงขึ้น ในต่างประเทศเกิดความเข้าใจว่าประเทศไทยมีระบบโนตารีพับลิคเช่นเดียวกับในประเทศอื่น ๆ

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งค้นคว้าถึงปัญหาที่เกิดขึ้น รูปแบบของกฎหมายโนตารีพับลิคในประเทศต่าง ๆ รูปแบบกฎหมายโนตารีพับลิคที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย โดยศึกษาจากกฎหมายต่างประเทศและต้องให้มีความสอดคล้องกับกฎหมาย วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศไทย และให้สอดคล้องกับการปฏิบัติของนานาประเทศ

2. ประวัติความเป็นมาของโนตารีพับลิค

ก. กำเนิดของโนตารีพับลิคในสมัยโรมัน⁵

ในสมัยยุคต้นของประวัติศาสตร์โรมันโบราณ มีอาชีพที่เรียกว่า เลขานุการสาธารณะ หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า Scribe หรือ Scribe⁶ ตามรากศัพท์เดิมแปลว่า "ผู้คัดลอก" หรือ "Transcriber" มีความหมายเช่นเดียวกับการลอก คัด แปล บันทึก คัดแปลง บุคคลที่จะประกอบอาชีพนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ โดยจำแนกตามลักษณะของการจ้างงาน

⁵H.C Cuiterridge, The Origin and Historical Development of the Profession of Notaries Public in England., (1926) p.3

⁶N.P. Ready, Origin and Development of the Office. Brooke's Notary (1992) p.1

คือ กลุ่มที่ถูกจ้างโดยรัฐบาล บุคคลกลุ่มนี้ต้องมีความรู้ทางวิชาการ และมีความชำนาญ มีหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกรายงานการประชุมในการปฏิบัติงานของรัฐ หรืออาจต้องทำหน้าที่เกี่ยวกับ กิจการเอกสารของรัฐ หรืออาจได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านตุลาการ เช่น งานเกี่ยวกับการพัฒนา จัดเก็บแบบฟอร์มทางกฎหมาย การจัดบันทึกผลการตัดสินคดีข้อพิพาทของศาล บุคคลที่ทำงานอยู่ในวังของพระเจ้ากัตติพรวดี หรือภายในหน่วยงานราชการสำคัญซึ่งจะเทียบได้กับข้าราชการในสมัยปัจจุบัน และอยู่ภายใต้การควบคุมของ Magister Scriniarum ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มที่ถูกจ้างโดยภาคเอกชน จะมีลักษณะเหมือนเลขานุการอาชีพในปัจจุบัน เอกชนจะจ้างให้ทำงานประจำเป็นเลขานุการเฉพาะของตน และถ้าเลขานุการคนใดมีความสามารถในการเขียน ขวเลขด้วยแล้ว จะเรียกบุคคลนั้นว่า Notrail⁷

ตำแหน่งงานเลขานุการสาธารณะนี้อาจจะมีผู้ช่วยการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วบุคคลที่จะมาเป็นผู้ช่วยนี้อาจจะเป็นอิสระชนหรือทาสก็ได้ บุคคลเหล่านี้โดยหน้าที่ไม่จำเป็นต้องมีความชำนาญ หรือมีความรู้ เพราะโดยส่วนใหญ่จะเป็นงาน การคัดสำเนาเอกสาร หรืองานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เท่านั้น

ในยุคมัยของซีเซโร ได้มีการคิดค้นวิธีการจดขวเลขแทนการใช้ตัวย่อ การใช้คำย่อ และการแทนเครื่องหมายสัญลักษณ์ วิธีการจดขวเลขนี้ เรียกว่า Notae (โนแต) บุคคลที่นำวิธีการนี้มาใช้เรียกว่า Notarius⁸ (โนตาเรียส)

อาชีพเลขานุการสาธารณะยังคงอยู่และดำเนินมาจนกระทั่งพัฒนาเป็นอาชีพที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ในไม่ช้าก็มีอาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับอาชีพประจำอยู่ในตลาดสาธารณะ ดังกล่าวเกิดขึ้น แต่จะถูกเรียกเป็นอีกชื่อหนึ่งว่า Tabelliones⁹ ซึ่งประกอบอาชีพประจำอยู่ในตลาด

⁷Ibid.

⁸N.P. Ready, Brooke's Notary, p.3

⁹มีอำนาจหน้าที่แตกต่างจากโนตารีปับลิก คือ มีอำนาจในการตัดสินคดีในบางกรณี โนตารีปับลิกจะเป็นผู้ช่วยเหลือของ Tabelliones ในการทำคำบันทึกข้อตกลงระหว่างคู่กรณี แต่ข้อตกลงนั้นจะยังไม่ีผลจนกว่าจะได้รับการรับรองจาก Tabelliones จาก Black Law Dictionary

สาธารณะที่เรียกเป็นภาษาโรมันว่า Forum พวก Tabelliones มีหน้าที่เกี่ยวกับร่างสัญญา ทำ พิณกรรม ร่างนิติกรรม เขียนจดหมาย ตลอดจนเอกสารสัญญาทางกฎหมายที่จะยื่นต่อศาลยุติธรรม หรือเพื่อยื่นให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป แก่หน่วยงานราชการอื่น ๆ ผู้ที่ประกอบอาชีพนี้โดยตรงจะมี ชื่อเรียกว่า Tabelliones forenses หรือ Persona publicae พวกนี้จะได้รับค่าจ้าง หรือ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย และเอกสารต่าง ๆ ที่ได้ถูกจัดทำขึ้นเหล่านี้ ศาลจะเป็นผู้รับรองอีก ชั้นหนึ่ง โดยการประทับตราของศาล เมื่อคู่กรณีมีปัญหาที่จะพิสูจน์เกี่ยวกับเอกสารที่ได้จัดทำขึ้น คู่กรณีก็อาจขอให้ศาลพิสูจน์ได้จากเอกสาร สัญญาต่าง ๆ ที่ได้จัดทำขึ้นถ้ามีการพิสูจน์จนเป็นที่ยอมรับ เอกสารนั้นแล้วเอกสารนั้นจะมีผลตามกฎหมายเป็นที่ยอมรับต่อสาธารณะต่อไปโดยเรียกเอกสารเหล่านี้ว่า Instrument pulicum ถือเสมือนว่าเอกสารนั้นเป็นเอกสารสำคัญของรัฐ⁹ พวก Tabelliones นี้เอง คือ ผู้มีอาชีพ และมีหน้าที่ตรงกับ โนตารีปับลิก ในปัจจุบัน

จำนวนผู้ประกอบอาชีพเป็น Tabellions มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความ สำคัญจนได้รวมตัวขึ้นเป็นสมาคม (Guild หรือ Corporation) เรียกว่า Schola มีประธาน เรียกว่า Primicerius เมื่อได้พัฒนาถึงขั้นก่อตัวเป็นองค์กร ทางราชการก็เข้ามาควบคุมดูแล โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิก หรือการปลดสมาชิกออกจากสมาคม¹⁰

ถึงแม้ว่า Tabelliones เหล่านี้จะเป็นผู้จัดทำเอกสารทางกฎหมายทุกชนิดให้แก่ บุคคลทั่วไป แต่ในขณะเดียวกันพวก Tabelliones ก็ยังคงประกอบธุรกิจของตนได้อีกด้วย ซึ่งใน การกระทำความผิดกล่าวพร้อม ๆ กันได้นั้นเป็นการเสี่ยงต่อการที่จะมีผลกระทบต่อความยุติธรรม และ ผลประโยชน์ที่ผู้จ้างให้เขียน หรือจัดทำเอกสารจะต้องเสียหาย การประกอบอาชีพอื่น ๆ และ การเป็น Tabelliones ไม่ถูกห้ามโดยกฎหมายในการที่จะดำเนินการทั้ง 2 อย่างไปพร้อม ๆ กัน จะมีก็แต่เพียงหลักเกณฑ์บางอย่างที่บังคับไว้เป็นมาตรฐานในบางเรื่องเท่านั้น เช่น เอกสารทาง กฎหมายที่จัดทำขึ้นโดย Tabelliones จะต้องมีพยานบุคคลรับรองเสมอ โดยมีกฎหมายกำหนดไว้ เป็นหลักเกณฑ์ ดังนี้¹¹

⁹N.P. Ready, Brooke's Notary., p.3

¹⁰สันทัต ศะศิวิษ, "โนตารีปับลิก", เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ.2538

¹¹เรื่องเดียวกัน

1) ในกรณีที่ตัวการผู้เป็นเจ้าของเอกสารหรือคู่กรณีที่สามารถอ่านเขียนหนังสือได้จะต้องมีพยานบุคคลลงลายมือชื่อรับรองเอกสารนั้น 3 คน

2) ในกรณีที่ตัวการผู้เป็นเจ้าของเอกสาร หรือคู่กรณีไม่สามารถอ่านเขียนหนังสือได้จะต้องมีพยานบุคคลลงลายมือชื่อรับรองเอกสารนั้น 5 คน และมีบทบัญญัติเพิ่มเติมอีกว่า Tabelliones ต้องปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าผู้เป็นเจ้าของเอกสารและพยานบุคคล ในขณะที่ร่างและจัดทำเอกสารนั้น ก็จะต้องลงลายมือชื่อในเอกสารและลงวันที่ของเอกสารนั้นต่อหน้าผู้เป็นเจ้าของและพยานในการทำนิติกรรมนั้นด้วย จึงจะสามารถใช้เป็นหลักฐานได้ตามกฎหมาย

หลังจากที่จักรวรรดิโรมันตะวันตกล่มสลายลงก็ไม่ได้ทำให้อาชีพนี้หยุดชะงักลงแต่ผู้ที่ได้รับชัยชนะที่เข้ามาครอบครองได้นำวิธีการใหม่ ๆ เข้ามาปรับใช้บ้าง และได้มีการยกย่องและรับรองหลักการของ Tabilliones หรือ Notarii ในส่วนการปกครองต่าง ๆ ของจักรวรรดิมากขึ้นเรียกได้ว่าเป็น Notaries of the count เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในส่วนการปกครองระดับจังหวัดนี้ไม่มีถิ่นที่อยู่เป็นที่แน่นอน มีหน้าที่เป็นผู้ที่จัดบันทึกคำพิพากษา รายงานเกี่ยวกับบรรดาศักดิ์ คำตัดสินของผู้พิพากษาหรือเอกสารอื่น ๆ เพื่อเตรียมไว้ให้ทางเจ้าหน้าที่ของศาลเป็นผู้ลงนามรับรองตามกฎหมาย บางทีก็ถูกใช้ให้ทำงานเกี่ยวกับศาล ทำหน้าที่เป็นผู้ร่างเอกสารต่าง ๆ เจ้าหน้าที่เหล่านี้ถูกเรียกว่า Palatine Notaries

ข. ระบบโนตารีบับลิกแห่งราชอาณาจักรยุโรป¹²

ประมาณปี ค.ศ. 803 จักรพรรดิโรมันได้แต่งตั้งให้โนตารีบับลิกมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือข้าหลวงใหญ่ในการออกไปนั่งว่าความในศาล และเรียกโนตารีบับลิกเหล่านี้ว่า Royal Notary และภายหลังจากนั้นทั้ง Royal Notary และ Palatine Notaries ได้พัฒนามาเป็นนายทะเบียน (Registration) มีหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกรายงานคำตัดสินของศาล และร่างเอกสาร

¹² คำว่า Palatine Notaries ในบางครั้งอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Cancellarii

¹²C.R. Cheney, Notaries Public in England in the Thirteenth and Fourteenth Centuries (January : 1972) p.4.

สัญญาต่าง ๆ นิติกรรมและพินัยกรรมให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป จนทำให้ผู้ประกอบอาชีพนี้ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว และต่อมาภายหลังชื่อที่เคยเรียกต่าง ๆ กันก็หายไปคงเหลือแต่ชื่อ Notary เพียงอย่างเดียว และมีความหมายเป็นเอกเทศ

ในยุคนั้นกลาง บุคคลที่จะประกอบอาชีพในตารีบับลิกได้จะต้องสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตและได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลโดยอำนาจของพระมหากษัตริย์ หรือสันตะปาปาเท่านั้นจึงจะมีอำนาจหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบ้านเมือง และเป็นที่ยอมรับให้ปฏิบัติหน้าที่ในทางนิติกรรมได้และเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้วก็สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกแห่งทั่วไปไม่ว่าจะเป็นในประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษ ประเทศเยอรมัน ประเทศสเปน และประเทศอื่น ไม่ใช่แต่เพียงดินแดนที่อยู่ในการปกครองของจักรพรรดิเท่านั้น

3. การพัฒนาระบบงานในตารีบับลิกในระบบกฎหมายอังกฤษ¹³

ระยะที่ 1 ตั้งแต่ปี ค.ศ.1279

ในระยะเริ่มแรกนี้การนำระบบในตารีบับลิกมาใช้ในประเทศอังกฤษยังไม่มีหลักฐาน ที่แน่ชัดและการปฏิบัติงานของในตารีบับลิกก็ยังไม่เป็นที่ชัดเจนหรือรู้จักกันอย่างแพร่หลายจนกระทั่งในสมัยของกษัตริย์ Edward ได้มีหลักฐานอ้างอิงถึงเรื่องการทำที่ดินแก่โบสถ์ ซึ่งในตารีบับลิกเข้ามาเป็นผู้รับรอง และในสมัยกษัตริย์ JOHN ประมาณปี ค.ศ.1199 มีหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับเรื่องเงินรายปีเปรียบเสมือนค่าจ้าง ซึ่ง Pope เป็นผู้จ่ายให้แก่ในตารีบับลิก ในสมัยแรก ๆ ในตารีบับลิกไม่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากนัก เนื่องจากหลักฐานต่างๆ ไม่จำเป็นต้องบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และไม่นิยมการทำสัญญา หรือการปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษร และคนอังกฤษก็ถือว่าเอกสารต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นไม่ใช่สิ่งจำเป็นที่ใช้อ้างอิงในศาล ต่อมาในระหว่าง ค.ศ 1200-1300 ก็ได้ให้เอกชนเข้ามารับรองเอกสารต่าง ๆ มากขึ้น เนื่องจากสภาพของประเทศ ประชากร ธุรกิจที่มี

¹³H.C. Guttridge, "The Origin and Historical Development of the Profession of Notaries Public in England" (1926) p.6

ความเจริญมากขึ้น เอกสารที่จัดทำขึ้นและให้มีการรับรองเพื่อเป็นหลักฐาน เช่น เอกสารเกี่ยวกับการโอนที่ดิน การจัดทำเอกสารเอกเทศสัญญาต่าง ๆ และกิจการอื่น ๆ เกี่ยวกับศาสนจักร ก็จะมีตราประทับรับรอง และลงลายมือชื่อของโนตารีปับลิก เพื่อยืนยันความถูกต้อง และความแท้จริงของเอกสารนั้น¹⁴

ระยะที่ 2 เริ่มตั้งแต่ ค.ศ.1279-1533

ในระยะนี้ Pope Nicolas ที่ 3 ได้อนุญาตให้ John Percham ซึ่งเป็น Archbishop ของ Canterbury แต่งตั้งโนตารีปับลิกขึ้นมาถึง 3 คน ภายในระยะเวลา 1 ปี ทำให้อาชีพนี้ได้มีการพัฒนามากขึ้นและมีการฝึกผู้คนที่มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่โนตารีปับลิกโดยมีการส่งชาวอิตาลีมาเป็นผู้ฝึกสอน และต่อมาก็เป็นที่แพร่หลายในที่หลายแห่ง และมีชื่อเรียกกันคล้ายกับที่กล่าวมาแล้วในระยะเวลาที่ 2 นี้ก็มีการขัดแย้งกันบ้างในการใช้โนตารีปับลิกที่มาจากอิตาลีกับราชสำนักของประเทศอังกฤษซึ่งในรายละเอียดจะไม่ขอนำมากล่าวในที่นี้ โนตารีปับลิกในประเทศอังกฤษได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น ทั้งในศาสนจักรและในวงการอื่น ๆ และในที่สุดโนตารีก็เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดเตรียมเอกสารรายงานการประชุมของศาสนา และเอกสารที่เกี่ยวกับการประชุมของสังฆมณฑลจักร ส่วนในทางพลเรือนโนตารีปับลิกก็ได้เข้ามามีบทบาทในด้านการจัดเตรียม เอกสารสำคัญ เช่น ร่างสนธิสัญญารายงานการประชุมทางกฎหมาย หรือเอกสารสำคัญระหว่างราชอาณาจักรกับศาสนจักร และก็ยังรวมถึงการทำเอกสารสัญญาที่ต้องนำมาใช้ในธุรกิจของเอกชนหรือในเชิงการค้าขาย เช่นที่ 'Scriveners Company' ได้ให้บริการทางโนตารีปับลิกทำหน้าที่ในด้านการจัดทำการรับรองเอกสารหรือเขียนจดหมายต่าง ๆ รับรองสำเนาเอกสาร เป็นผู้ชำนาญ เกี่ยวกับการร่างสัญญา ต่อมาจนกระทั่งปี 1760 ประเทศอังกฤษจึงได้จัดตั้ง Company of Scriveners ทำงานอยู่ในอาณาเขตปริมณฑลของกรุงลอนดอนขึ้น ซึ่งในรายละเอียดจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 3¹⁵

¹⁴Ibid.

¹⁵Scriveners หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการร่างสัญญา, พิณกรรม, สัญญาจ้าง

¹⁵Ibid

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1533-1801

ในช่วงระยะเวลาที่อังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงได้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับหน้าที่และตำแหน่งของโนตารีปีบลิคที่ทาง Pope มอบให้แก่ผู้แทนของท่านได้กลายเป็นเรื่องของพระมหากษัตริย์โดยมีการจัดตั้งเป็นศาล และให้ขึ้นอยู่กับ Archbishop ของ Canterbury ในช่วง ค.ศ. 1700 กิจกรรมของ Company of Scriveners และโนตารีปีบลิคได้ขยายขึ้นอย่างรวดเร็วจากการเป็นผู้จัดการด้านการโอนที่ดิน และเตรียมทำนิติกรรมสัญญาที่เคยปฏิบัติมา Company of Scriveners ได้ขยายการดำเนินงานไปถึงการเป็นเอเจนต์ในธุรกิจทางการเงินเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ การดำเนินการลงทุนในกิจการของลูกค้าโดยเฉพาะในกิจการในหน้าที่ของโนตารีปีบลิคที่เกี่ยวข้องไปถึงธุรกิจการโอนที่ดินก็ได้ขยายมากขึ้นไปด้วย และนอกจากนี้ยังรวมถึงการมีอำนาจเกี่ยวกับงานทางด้านกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ เช่น นโยบายการประกันภัย การออกหนังสือสัญญา แครดิต และรับขนสินค้า ซึ่งเรื่องนี้โดยส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของนักกฎหมาย ก่อให้เกิดความไม่พอใจกับนักกฎหมายในอาณาเขตของกรุงลอนดอน แต่อย่างไรก็ดีศาลของอังกฤษก็สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของบริษัทนี้¹⁶

ระยะที่ 4 ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1801-ปัจจุบัน

รัฐสภาอังกฤษได้ออกกฎหมายเรื่องเกี่ยวกับ The Public Notaries Act. 1801 ทำให้อาชีพนี้ได้พัฒนามาในรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันและมีขอบเขตอำนาจแยกให้เห็นอย่างชัดเจนในเรื่องการจัดเตรียมการรับรองเอกสารที่ใช้กันในสากลระหว่างประเทศต่าง ๆ ทำให้สมาชิกของโนตารีปีบลิคในอังกฤษได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ถูกแทรกแซงจากต่างประเทศ เป็นความพยายามขั้นแรกของรัฐสภาอังกฤษที่จะบัญญัติให้มีอาชีพทางกฎหมายของโนตารีปีบลิคถึงแม้ว่าจะกระทำได้เพียงบางส่วนภายหลังจากที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับประเทศที่มีการขยายตัวทางธุรกิจการค้า ทั้งภายในประเทศและกับต่างประเทศ ทำให้อาชีพนี้มีความสำคัญและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีขอบข่ายความรับผิดชอบมากขึ้น จนมาถึงปัจจุบัน¹⁷

¹⁶Ibid.

¹⁷Ibid.

4. อำนาจหน้าที่ของโนตารีปับลิก¹⁸

โนตารีปับลิกเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ มีหน้าที่ในการทำและรับรองความถูกต้องแท้จริงของตราสารต่าง ๆ ในแต่ละประเทศโนตารีปับลิกจะมีหน้าที่หลักโดยส่วนใหญ่คล้าย ๆ กัน แต่จะมีความแตกต่างกันบ้าง ซึ่งขึ้นอยู่กับระบบการปกครองและลักษณะวัฒนธรรมประเพณี ความเป็นอยู่ และระบบกฎหมายของประเทศนั้น ๆ แต่ในส่วนที่กล่าวนี้ เป็นอำนาจหน้าที่โดยรวม ซึ่งมีได้แยกย่อยละเอียด เป็นแต่เพียงหลักการของหน้าที่โนตารีปับลิก เท่านั้น ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

4.1 การรับรองทางนิติกรรมเอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศ

ตามปกติโนตารีปับลิกมีความรู้ เชี่ยวชาญในภาษาต่างประเทศ ภาษาใดภาษาหนึ่ง อาจให้การรับรองทางนิติกรรมเอกสารภาษานั้นได้ แต่ถ้าไม่เชี่ยวชาญภาษานั้น ต้องได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญหรือล่าม หรือผู้แปล ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือจากสถานทูต สถานกงสุลของประเทศนั้น แต่ปรากฏเสมอว่าสถานทูตและสถานกงสุลของประเทศต่าง ๆ จะรักษาผลประโยชน์ของคนชาติตน จึงนิยมมิใช้ผู้เชี่ยวชาญภาษาหรือ ผู้เป็นล่ามหรือผู้แปล ที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการที่มีใบอนุญาตที่ยังมีอายุใช้ได้อยู่ เป็นผู้แปล และรับรองคำแปล โดยทางการที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการต่างประเทศและสถาบันที่เชี่ยวชาญอื่น ๆ เป็นผู้ตรวจสอบกลับกรอง และในกรณีที่มีระบบการแต่งตั้งล่ามและผู้แปลภาษาต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการก็ให้ใช้ล่ามและผู้แปลที่ได้รับอนุญาต เป็นผู้รับรองความถูกต้องของคำแปล

4.2 การได้รับอนุญาตให้เป็นผู้แปลภาษาต่าง ๆ จากทางราชการ

ในหลายประเทศกำหนดให้มีการสอบล่ามและผู้แปลภาษาต่างประเทศและได้รับอนุญาตให้ เป็นล่ามและผู้แปลมาตรฐาน โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อควบคุมทั้งคุณภาพและจรรยาบรรณของล่ามและผู้แปลที่ได้รับอนุญาตให้ได้มาตรฐาน การควบคุม

¹⁸สันทัด ศะศิวิชัย, "โนตารีปับลิก", เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2538

นี้มีหลักการ เช่นเดียวกับการควบคุมโนตารีปีบลิคและอาจควบคุมโดยกฎหมายฉบับเดียวกันหรือต่างฉบับกันก็ได้ เพราะมีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวโยงกันอย่างใกล้ชิด และมีความจำเป็นต้องได้รับการรับรองทำนองเดียวกัน โดยปกติแล้วการรับรองการแปลมักจะกระทำโดยกระทรวงการต่างประเทศ เพราะ เอกสารส่วนมากนั้นจะนำไปใช้ในต่างประเทศ หากไม่ได้รับการรับรองทางนิติกรรมจากกระทรวงการต่างประเทศไปเสียก่อน เอกสารนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับนับถือในประเทศต่าง ๆ

4.3 การสาบานตน (Oath)¹⁹

เป็นแบบพิธีที่กฎหมายกำหนดให้กระทำ สำคัญของการสาบานตน คือ การอ้างเอา "สิ่งศักดิ์สิทธิ์" และศรัทธาในลัทธิศาสนา มาเป็นสักขีแห่งความจริงที่ผู้สาบานนั้นจะแสดงออกให้ปรากฏในเอกสารที่โนตารีปีบลิคจะรับรองความจริงต่อไป โนตารีปีบลิคจะกระทำในฐานะ เป็นผู้แทนของรัฐซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการ เกี่ยวกับการจัดให้มีคำสาบานโดยได้รับอำนาจมาจากกฎหมายซึ่งอำนาจเหล่านี้ก็ยังคงดำเนินอยู่มาจนปัจจุบัน การจัดการให้คำสาบานนี้ เดิมใช้ในกระบวนการพิจารณาในประเทศอังกฤษ และประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ระบบกฎหมาย Common law²⁰

4.4 การปฏิญาณตน (Affirmation)²¹

เป็นการปฏิญาณตนที่จะต้องปฏิบัติมีลักษณะและวิธีการคล้ายกับการสาบานตนที่จะต้องปฏิบัติ โดยมุ่งหมายจะให้ผลบังคับมั่นโนธรรมของผู้ปฏิญาณให้แสดงแต่ความจริงให้ปรากฏในเอกสารที่โนตารีปีบลิคจะรับรองต่อไป การปฏิญาณตนขัดถือเอาโนธรรมเป็นหลัก ไม่ต้องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสักขีพยานเหมือนการสาบานตน

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

²⁰ เรื่องเดียวกัน

²¹ เรื่องเดียวกัน

ทั้งการสาบานและการปฏิญาณจะต้องมีสาระสำคัญในถ้อยคำดังนี้

ก. ต้องทำต่อหน้าโนตารีปับลิก

ข. กล่าววาจายืนยันว่า สิ่งทีกล่าว แสดงไว้ในเอกสารนั้นเป็นความจริง

ค. สาบานหรือปฏิญาณด้วยความมีสติ รู้สำนึกในขณะนั้นว่าตนมีความรับผิดชอบ และมุ่งมั่นต่อผลแห่งการสาบานหรือปฏิญาณนั้น

การสาบานตนหรือการปฏิญาณตนในที่นี้เป็นคนละอย่างกันกับการสาบานตนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ใด ๆ ทั้งในเรื่องความมุ่งหมายและลักษณะของแบบพิธี ต่อไปจะได้กล่าวถึงการรับรองต่าง ๆ ที่โนตารีปับลิกดำเนินการอยู่

4.5 การรับรองการกระทำเอกสาร²²

เป็นการรับรองอย่างเป็นทางการของเจ้าพนักงานโนตารีปับลิกว่าผู้กระทำนิติกรรมได้สาบานตนหรือปฏิญาณตน และประกาศเจตนาว่ากระทำตราสารนั้นโดยสมัครใจและ จงใจให้เกิดผลทางกฎหมายตามที่ปรากฏในตราสารนั้น เมื่อได้ประกาศเจตนาแจ้งชัดเช่นนั้นแล้วโนตารีปับลิกจึงจะลงลายมือชื่อและประทับตรารับรองทางนิติกรรมให้

การรับรองของโนตารีปับลิกนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการคุ้มครองสาธารณชนด้วยการรับรองว่าเอกสารนั้นได้กระทำขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายและได้มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานแล้วสามารถตรวจสอบยืนยันความถูกต้องได้ กล่าวโดยสรุปคือ เป็นผู้ดำเนินการให้การยืนยัน และรับรองด้วยการลงลายมือชื่อและประทับตราทางการ ในเอกสารบางประเภทเพื่อให้เอกสารนั้นเป็นที่ยอมรับภายในประเทศ และต่างประเทศ ว่าเป็นเอกสารที่ชอบด้วยกฎหมาย ในแต่ละประเทศจะมีการกำหนดประเภทของเอกสารอะไรบ้างที่จะต้องมีการรับรองโดยโนตารีปับลิก ซึ่งจะแตกต่างกันไปแล้วแต่กฎหมายของแต่ละประเทศนั้น และเมื่อเอกสารฉบับดังกล่าว ได้มีการรับรอง โดยมีตราประทับของโนตารีปับลิก เอกสารนั้นก็มีความสมบูรณ์ตามกฎหมายและสามารถนำไปใช้ได้ทั้งในประเทศ กล่าวคือ โนตารีปับลิกได้รับมอบอำนาจให้กระทำ

²² เรื่องเดียวกัน

การในฐานะเจ้าหน้าที่ระหว่างประเทศซึ่งได้รับความเชื่อถือ และได้รับการรับรองจากกฎหมายของประเทศที่เจริญแล้วและปัญหาตนว่ากิจการเอกสารใด ๆ ที่เขาได้รับรอง หรือกระทำต่อหน้าเขา เขาได้รับรองความแท้จริงของเอกสาร และสามารถยืนยันว่าเป็นพยานหลักฐานได้ในศาลต่างประเทศ โนตารีบับลิกอาจมีหน้าที่ในการรับรองถึงความแท้จริงของเอกสาร สำเนาว่ามีความถูกต้องตรงกับเอกสารต้นฉบับและยังเก็บรักษาต้นฉบับเดิมไว้และสำเนาเอกสารที่มีการรับรองแล้วนั้น จะมีการเทียบเท่าเอกสารต้นฉบับ

4.6 การรับรองพยานยืนยันการกระทำเอกสาร ²³

เป็นการรับรองอย่างเป็นทางการที่โนตารีบับลิกรับรอง ผู้เป็นพยานบุคคลที่มาแสดงตนยืนยันว่ากรทำนิติกรรมหรือตราสารที่เกี่ยวข้องมีตนเป็นพยานรู้เห็น และผู้นั้นได้กล่าวสาบานหรือปัญหารับรองการกระทำนั้นต่อหน้าโนตารีบับลิก ผู้จะลงลายมือชื่อและประทับตรารับรองการรับรองของพยานบุคคลนั้นอีกต่อหนึ่ง

การรับรองประเภทนี้ โนตารีบับลิกต้องรู้ประจักษ์ว่าพยานบุคคลนั้นเป็นใคร มีสถานะอย่างไร และพยานนั้นต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าโนตารีบับลิก ในขณะนั้นด้วย

4.7 การรับรองคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษร ²⁴

เป็นการให้การ หรือประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้ให้การที่กระทำโดยสมัครใจ โดยได้สาบานตนต่อหน้าโนตารีบับลิกยืนยันว่าข้อความที่ได้ให้การนั้นเป็นความจริงกับได้ลงลายมือชื่อในคำให้การนั้นต่อหน้าโนตารีบับลิกคำให้การนั้นจะเป็นเรื่องใด ๆ ก็ได้ที่สามารถกระทำได้ตามกฎหมาย เจ้าพนักงานโนตารีบับลิกจะลงลายมือชื่อและประทับตรารับรองว่าบุคคลนั้นได้ให้การ เช่นนั้นต่อหน้าตน ในขณะนั้นจริง

²³N.P. Ready, "Functions, Powers and Qualifications of Notaries", Brooke's Notary (1992) p.18-20

²⁴Ibid

4.8 คำให้การของพยานที่กระทำนอกศาล (Depositions)²⁵

เป็นคำให้การ เป็นลายลักษณ์อักษรของพยานบุคคลที่กระทำนอกศาล ยันทักคำให้การนี้จะต้องกระทำโดยพยานที่ให้การซึ่งจะต้องสาบานตนหรือปฏิญาณตน และให้การโดยมีการจดบันทึกด้วยคำเป็นลายลักษณ์อักษรต่อหน้าในตารีย์บับลิก ที่จะต้องลงลายมือชื่อและประทับตรา รับรองการให้การนั้นไว้เป็นหลักฐาน การบันทึกคำให้การของพยานบุคคลนี้อาจใช้เป็นหลักฐานได้ในคดีอาญาและคดีแพ่ง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการรวบรวมพยานหลักฐานทั่วไปเพื่อประกอบคดี ในการบันทึกคำให้การจะไม่มีค่าธรรมเนียม แต่พยานบุคคลที่ให้การไว้นี้อาจถูกเรียกตัวไปเป็นพยานในศาล และอาจถูกตรวจสอบหรือถูกซักค้านในศาลต่อไปได้ การที่สามารถทำคำให้การของพยานที่กระทำ นอกศาลได้นั้นก็เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณี

4.9 การรับรองสำเนาเอกสารทางราชการ²⁶

การรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสารราชการนี้กฎหมายของบางประเทศอนุญาตให้ในตารีย์บับลิกกระทำได้ แต่โดยทั่วไปมีหลักการให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของหน่วยงานที่เป็นผู้ออกเอกสารนั้นเป็นผู้รับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสาร เพราะเจ้าหน้าที่ย่อมเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสารที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของตนในฐานะในตารีย์บับลิกโดยตำแหน่ง (Notary Public ex officio) อยู่แล้ว เอกสารทางราชการทั้งปวงรวมทั้งสำเนาเอกสารนั้นที่ได้รับการรับรองความถูกต้องแล้วจึงไม่ต้องให้ในตารีย์บับลิกรับรองอีกทอดหนึ่ง ถ้าจะต้องนำไปใช้ในต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องนำไปให้ กระทรวงการต่างประเทศรับรอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือของวงการในประเทศที่จะต้องนำไปใช้ต่อไป การรับรองสำเนาเอกสารทางราชการนี้ในประเทศไทย ข้าราชการไทยในบางตำแหน่ง มีฐานะเป็น Notary Public ex officio มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

²⁵ สันทัศน์ ศะศิวิชัย, "ในตารีย์บับลิก", เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2538

²⁶ เรื่องเดียวกัน

หน้าที่ของโนตารีปับลิกในการให้การรับรองเอกสาร²⁷

1. การรับรองลายมือชื่อ หมายความว่าถึง โนตารีปับลิกรับรองลายมือชื่อที่ได้กระทำต่อหน้าตน
2. การรับรองเอกสาร หมายความว่าถึง การรับรองเอกสารใด ๆ ให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคล ผู้จัดทำเอกสารนั้น ว่าได้กระทำต่อหน้าโนตารีปับลิกเพื่อนำเอกสารนั้นไปใช้ทั้งในหรือต่างประเทศมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ผู้ลงนามในเอกสาร

ต้องสาบานตนหรือปฏิญาณตน - แสดงบัตรประจำตัวต่าง ๆ เพื่อยืนยันสถานภาพของตน (ผู้ทำการแทนนิติบุคคลต้องมีหลักฐานการมอบอำนาจ) - ต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าโนตารีปับลิก

โนตารีปับลิก

ลงลายมือชื่อและประทับตรารับรองลงลายมือชื่อในเอกสาร(หากจำนวนเอกสารมีมากกว่า 2 แผ่นขึ้นไปให้ผู้กดตัววิบีนและลงนามและประทับตราในใบปะหน้าซึ่งจะเป็นแบบฟอร์มของโนตารีปับลิกโดยไม่ต้องลงนามและประทับตราในเอกสารทุกแผ่น-ต้องจดแจ้งในสมุดทะเบียนซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมและรายงานหน่วยงานที่ควบคุม (ขึ้นอยู่กับประเทศนั้นว่าจะ เป็นหน่วยงานใด)ตามกำหนดเวลาและ เมื่อสมุดทะเบียนเต็มหมดแล้วให้ส่งมาเก็บที่หน่วยงานนั้น

3. การยืนยัน หมายความว่าถึง เมื่อมีการจัดทำเอกสารขึ้นโดยมิได้กระทำต่อหน้าโนตารีปับลิก และมีการแสดงว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องโนตารีปับลิกสามารถยืนยันได้ว่าการแสดงเอกสารนี้ให้ทราบ

4.10 หนังสือประท้วงเกี่ยวกับการเงินการธนาคาร (Protests)²⁸

²⁷ปรีมจิต จุลฤกษ์. "รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ" กระทรวงยุติธรรม
สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2539

²⁸ประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ, "การรับรองเอกสารระหว่างประเทศ", คำบรรยาย
ประกอบการฝึกอบรมวิชาการว่าความรุ่นที่ 9 หน้า 103

ในกรณีที่มีการปฏิเสธที่จะจ่ายเงินตามเช็ค ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสาร ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ เมื่อตราสารเหล่านั้นถึงกำหนดจ่ายแล้ว ผู้ทรงเอกสารดังกล่าวข้างต้นอาจทำหนังสือประท้วงโดยสาบานตนต่อหน้าโนตารีปับลิกแล้วให้การตามความเป็นจริงในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ได้รับชำระเงินตามตราสารที่ได้ทำหนังสือประท้วงนั้น โนตารีปับลิกจะบันทึกและจัดทำหนังสือรับรองการประท้วง (Certificate of protest) ให้อย่างเป็นทางการกำกับไปกับหนังสือประท้วง ซึ่งจะต้องแนบต้นฉบับของตราสารที่ถูกปฏิเสธที่จะจ่ายเงินไปด้วย โดยทำสำเนาเอกสารทั้งปวงเก็บไว้ที่โนตารีปับลิกด้วย ผู้ทรงตราสารนั้นจะส่งหนังสือประท้วงไปยังผู้มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามตราสาร เพื่อให้ปฏิบัติชำระหนี้ต่อไป โนตารีปับลิกจะเป็นผู้รับรองว่ามีการขอยื่นให้ชำระเงินตามตัวเงิน แต่มีการปฏิเสธการจ่ายเงินตามตัว หน้าที่ของโนตารีปับลิกจะไม่รวมถึงการรับรองการใช้เงินตามตัวเงินนั้น วิธีการทำหนังสือประท้วงเกี่ยวกับตัวเงินมีขั้นตอน ดังนี้²⁹

วิธีปฏิบัติของผู้ทรงตัวเงิน

นำตัวเงินมาแสดง - สาบานตัวหรือปฏิญาณตน - แสดงบัตรประจำตัว(ในกรณีที่ เป็นผู้ทำการแทนนิติบุคคลต้องมีหลักฐานการมอบอำนาจ-บอกเล่าเหตุการณ์ที่ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงินและแสดงเอกสารการปฏิเสธการจ่ายเงิน

วิธีปฏิบัติของโนตารีปับลิก

รับรอง- ทำหนังสือประท้วง - ลงลายมือชื่อและประทับตรารับรองในหนังสือประท้วง - จดแจ้งในสมุดทะเบียน

4.11 หนังสือประท้วงเกี่ยวกับการเดินเรือ (Maritime protest)³⁰

หนังสือรับรองการประท้วงที่โนตารีปับลิก ทำให้แก่ผู้มาขอรับบริการอีก

²⁹ บัณฑิต จุลฤกษ์. "รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ" กระทรวงยุติธรรม สัมภาษณ์ 18 กันยายน 2539

³⁰ สันหัด ศะศิวิมล, "โนตารีปับลิก", เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2538

ประเภทหนึ่ง คือ หนังสือรับรองการประท้วงตามกฎหมายทะเล หนังสือรับรองการประท้วงนี้ซึ่งทำโดยผู้บังคับการเรือจะเป็นผู้สาบานตนต่อหน้าในตารีบีบลิคแล้วให้การตามความจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์แห่งความเสียหายอันเกิดจากอุบัติเหตุทางทะเล โดยความรับผิดชอบในอุบัติเหตุกันมิได้ตกอยู่กับฝ่ายผู้บังคับการเรือ นั้นเนื่องจากผู้บังคับการเรือผู้ประท้วงนั้นได้ใช้ความรู้ความสามารถในการบังคับเรืออย่างเต็มที่และโดยปราศจากความประมาทแล้ว ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเรือชนกับเรือด้วยกันหรือเกิดอุบัติเหตุในท้องทะเลก่อให้เกิดความเสียหาย เจ้าของเรืออาจมาทำคำคัดค้านว่าได้เกิดอุบัติเหตุขึ้นให้แก่ในตารีบีบลิค เมื่อถึงเวลาที่คำเนินคดีก็สามารถนำเอกสารจากในตารีบีบลิคไปแสดงต่อศาลได้

ในตารีบีบลิค จะบันทึกและจัดทำหนังสือรับรองการประท้วง (Certificate of protest) อย่างเป็นทางการแนบกำกับไปกับหนังสือประท้วงนั้น เจ้าของเรือจะส่งหนังสือประท้วงนี้ไปยังคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและอาจต้องรับผิดชอบของอุบัติเหตุ นั้นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามหน้าที่ต่อไปเป็นการให้ความสะดวกแก่เจ้าของเรือ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจการเดินเรือเวลาเป็นสิ่งมีค่า การมีคนกลางเช่นในตารีบีบลิคมาเป็นผู้ดำเนินจดคำบันทึกต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดความสะดวกแก่คู่กรณี³¹

4.12 ในตารีบีบลิคกับการเปิดตู้নিরภัยรับฝากทรัพย์สินในธนาคาร³²

เมื่อมีการเข้าตู้নিরภัยทรัพย์สินในธนาคาร แล้วผู้เช่าไม่จ่ายค่าเช่า ผู้ให้เช่ามีอำนาจเปิดตู้নিরภัยนั้นได้หลังจากเวลาล่วงเลยไปและได้มีการส่งหนังสือเตือนไปยังผู้เช่าแล้วไม่ได้รับการติดต่อตามสมควรเมื่อธนาคารจะเปิดตู้নিরภัยอาจขอให้ในตารีบีบลิคปฏิบัติกรต่าง ๆ ในฐานะสักขีพยานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายรวมทั้งการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่อยู่ในตู้নিরภัย เพื่อให้ได้เงินสำหรับชำระหนี้ค่าเช่าตู้নিরภัยและเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเปิดตู้ตลอดจน การเก็บรักษาทรัพย์สินที่เหลือต่อไป ขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้³³

³¹ สันทัด สะทิวณิช, "ในตารีบีบลิค", เอกสารกระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2538

³² เรื่องเดียวกัน

³³ ปลื้มจิต จุลฤกษ์, "รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ" กระทรวงยุติธรรม

ธนาคาร

แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสัญญาการเช่าตู้নিরব্যระหว่างธนาคารและผู้เช่าให้ธนาคารปีบ
ลิกทราบเช่นใครเป็นผู้เช่า เช่าตั้งแต่เมื่อใดครบกำหนดเมื่อใด ได้มีการติดตามผู้เช่าแล้ว
แต่ผู้เช่าเพิกเฉย และรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น

ธนาคารปีบลิค

บันทึกวัน เวลา สถานที่ หมายเลขตู้নিরব্য รายละเอียดของการเปิดตู้নিরব্যและรายการ
ทรัพย์สินในตู้นั้น ถ่ายภาพทรัพย์สินทั้งหมดเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

กล่าวโดยสรุป ภารกิจของธนาคารปีบลิค คือ การยื่นยื่น และการรับรองเอกสารบาง
ประเภทที่ได้ทำขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายแล้ว เพื่อให้เอกสารนั้นเป็นที่ยอมรับภายในประเทศและ
ในต่างประเทศว่าเป็นเอกสารที่ชอบด้วยกฎหมายโดยธนาคารปีบลิคเป็นพนักงานผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อ
และประทับตราทางการกำกับลงไว้เป็นหลักฐานในเอกสารนั้นธนาคารปีบลิคเป็นผู้ดำเนินการให้ผู้จะทำ
นิติกรรมหรือเอกสารสำคัญ สบายาน หรือปัญหาฉตน แล้วทำนิติกรรมโดยลงลายมือชื่อต่อหน้าธนาคาร
ปีบลิค ซึ่งจะลงลายมือชื่อและประทับตราทางการกำกับไว้ในเอกสารนั้นเพื่อเป็นหลักฐานยื่นยื่นและ
รับรองว่านิติกรรม หรือเอกสารนั้นได้ กระทำขึ้นต่อหน้าตน โดยจดแจ้งการกระทำเอกสารดัง
กล่าวไว้เป็นหลักฐานในสมุดทะเบียน เมื่อผู้ถือเอกสารนั้นนำไปแสดงแก่ผู้อื่น หรือส่วนราชการใด ๆ
จะเป็นที่ยอมรับของผู้นั้นทันที ถ้าผู้ถือเอกสารประสงค์จะนำเอกสารนั้นไปแสดงในต่างประเทศจำ
เป็นจะต้องได้รับการรับรองจากกระทรวงการต่างประเทศก่อน อำนาจหน้าที่อื่น ๆ ของธนาคารปีบลิค
ขึ้นอยู่กับนโยบายและ กฎหมายของประเทศซึ่งมุ่งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สาธารณชนเป็นหลัก

ผู้เขียนได้นำเอกสารต่าง ๆ ที่ธนาคารปีบลิคในต่างประเทศได้รับรองมาไว้ในส่วนของ
ภาคผนวกเพื่อเป็นตัวอย่าง